KENYA NATIONAL EXAMINATION AND ASSESSMENT PREDICTION SERIES

TATHMINI YA MWISHO WA MUHULA 2 2025

GREDI 7

KISWAHILI KARATASI 2

MWONGOZO WA KUSAHISHA

SEHEMU A (Alama 15)

ZOEZI I: INSHA

1. Andika barua kwa mjomba/shangazi yako kumuelezea jinsi unavyofurahia likizo yako ya shule.

Anwani yako [Jina Lako]

S.L.P [Nambari ya Sanduku]

[Jina la Mji], Kenya.

[Tarehe]

Mjomba/Shangazi [Jina la Mjomba/Shangazi]

Salamu Ndugu Mjomba/Shangazi mpendwa,

Utangulizi Natumai barua hii inakufikia ukiwa buheri wa afya na unaendelea vizuri na majukumu yako. Mimi niko salama hapa nyumbani na ninafurahia likizo yangu sana.

Kiini cha Barua Likizo hii imeanza vizuri sana, na ninashukuru kwa fursa hii ya kupumzika baada ya masomo marefu. Kila siku ninaamka mapema na kusaidia mama shambani, tunapalilia na kumwagilia bustani yetu ndogo ya mboga. Kazi hizi zinanipa mazoezi na kunifanya niwe na nguvu. Alasiri, mimi huenda kucheza mpira na rafiki zangu karibu na uwanja wa shule yetu ya zamani. Huwa tunafurahia sana na tunapata fursa ya kuzungumza na kushirikishana mambo mbalimbali. Pia, nimepata nafasi ya kusoma vitabu vya hadithi na baadhi ya vitabu vyangu vya masomo ili nisipoteze uzoefu wa kujisomea. Jana, tulienda kutembelea bibi na babu kule kijijini. Walifurahi sana kutuona na walituandalia chakula kitamu sana. Tulipiga hadithi nyingi na tulicheka sana. Ninapenda sana muda ninaotumia na familia, unanifanya nijisikie vizuri na mwenye upendo. Natarajia pia kwenda kujifunza kuogelea na kaka yangu wiki ijayo. Ninaamini likizo hii itanipa nguvu mpya kabla ya shule kufunguliwa tena.

Hitimisho Ninatumai wewe pia unafurahia wakati wako. Tafadhali nitumie salamu zako kwa wanafamilia wengine. Ningependa kukutembelea hivi karibuni. Asanteni sana kwa wema wenu kila mara.

Wako Mjukuu/Mpwa wako mpendwa,

[Jina Lako]

SEHEMU B (Alama 35)

ZOEZI II: FASIHI SIMULIZI (Alama 10)

2. Soma hadithi ifuatayo kisha ujibu maswali.

(a) Bainisha kipera cha hadithi hii. (Alama 1)

Hadithi hii ni **Ngano/Kisa cha Wanyama**.

(b) Taja wahusika wawili wakuu katika hadithi hii. (Alama 1)

i. Kobe
ii. Sungura

(c) Eleza sifa moja ya Sungura mwanzoni mwa hadithi. (Alama 1)

Sungura alikuwa **mwenye kiburi** (alijisifu sana kuhusu kasi yake).

(d) Hadithi hii inatupa mafunzo gani kuhusu subira na kiburi? (Alama 2)

Hadithi inatufunza kuwa **subira na juhudi za taratibu huweza kushinda kiburi na kasi isiyo na mikakati**. Kobe, licha ya mwendo wake polepole, alishinda kwa sababu ya subira na kuendelea bila kusimama, kinyume na Sungura aliyeshindwa na kiburi chake na kupumzika.

(e) Ni nini kilichomfanya Sungura kushindwa shindano? (Alama 2)

Sungura alishindwa kwa sababu ya **kiburi chake** (alijiamini kupita kiasi na kumdharau Kobe) na **uzembe** (alilala usingizi mzito katikati ya njia).

(f) Eleza jukumu moja la hadithi kama hii katika jamii. (Alama 2)

i. **Kufunza maadili**: Huwafunza wasikilizaji/wasomaji maadili kama vile umuhimu wa subira, juhudi, na kuepuka kiburi.
ii. **Kuburudisha**: Husababisha watu kufurahia na kupitisha wakati.
iii. **Kukuza lugha**: Husaidia kukuza na kuimarisha lugha kupitia msamiati na muundo wa sentensi.

(g) Eleza mbinu moja ya lugha iliyotumika katika hadithi hii. (Alama 1)

i. **Mifano**: "Kobe, wewe unatembea kama umefungiwa minyororo!"
ii. **Majazi**: Wahusika (Kobe na Sungura) wanawakilisha tabia fulani (subira/utulivu na kiburi/kasi).
iii. **Nidaa**: "Hahahaha!" (Huonyesha kicheko cha Sungura)

ZOEZI III: HADITHI FUPI (Alama 10)

3. Soma sehemu ifuatayo ya hadithi fupi kisha ujibu maswali.

(a) Eleza mandhari ya sehemu hii ya hadithi fupi. (Alama 2)

Mandhari ni **kijijini** (kijiji cha Shwari, nyumba za udongo), **asubuhi** (jua likichomoza, harufu ya chai na chapati), na **shuleni** (lango la shule).

(b) Taja wahusika wawili wakuu katika dondoo hili. (Alama 1)

i. Asha
ii. Mama

(c) Eleza hisia za Asha anapoenda shule mpya. (Alama 2) Asha alihisi **wasiwasi** (tumbo lake likisokota, alitikisa kichwa alipoambiwa ana hofu, moyo wake ulidunda haraka) na **msisimko**.

(d) Sifa moja ya Mama ya Asha kama inavyojitokeza katika dondoo hili. (Alama 1)

i. **Mwenye upendo/Huruma**: Alimwandalia Asha kifungua kinywa na kumwonea huruma alipoona ana wasiwasi.
ii. **Mwenye kutia moyo/Ushauri mwema**: Alimhimiza Asha asijali na akampa maneno ya nguvu.
iii. **Mwenye busara**: Alimkumbusha Asha umuhimu wa kujishughulisha na masomo.

(e) Umuhimu wa elimu unajitokezaje katika dondoo hili? (Alama 2)

Umuhimu wa elimu unajitokeza kwa Asha kujiandaa kwenda **shule mpya ya msingi** na maneno ya Mama yake "Shule ni mahali pa kujifunza" na kwamba elimu inampa **nguvu** (hii inaashiria maisha bora ya baadaye).

(f) Eleza mbinu moja ya lugha iliyotumika na athari yake. (Alama 2)

i. **Taswira**: "Jua lilikuwa likichomoza polepole, likituma miali yake ya dhahabu juu ya paa za nyumba za udongo." Athari yake ni kufanya msomaji aweze kuwazia mandhari vizuri na kuipa hadithi uhai.
ii. **Msisitizo/Marudio**: "Alipiga mswaki haraka, akavaa sare zake mpya za shule—sketi ya kijani kibichi, shati jeupe, na sweta ya kijani." Athari yake ni kusisitiza maandalizi ya Asha na kutoa maelezo ya kina ya sare zake.
iii. **Onomatopea**: "akapiga miayo". Athari yake ni kuonyesha kitendo halisi cha Asha.

ZOEZI LA IV: TAMTHILIA (Alama 10)

4. Soma sehemu ifuatayo ya mazungumzo kisha ujibu maswali.

(a) Eleza mandhari ya dondoo hili. (Alama 2) Mandhari ni **ndani ya duka dogo la kijijini** na **wakati ni jioni/alasiri** (Mama Sara anasema "Habari za jioni").

(b) Taja wahusika watatu wakuu katika dondoo hili. (Alama 1.5)

i. Bibi Mwanza
ii. Ali
iii. Mama Sara

(c) Bainisha sifa moja ya Ali. (Alama 1)

i. **Mwenye adabu/heshima**: Anatumia salamu za heshima "Shikamoo bibi!".
ii. **Mwenye bidii shuleni**: Bibi Mwanza anasema "Anajitahidi sana shuleni." na yeye mwenyewe anasema "Nilielewa vizuri!"
iii. **Mwenye njaa/anayependa chakula**: Anaomba chai na maandazi/anapenda viazi vitamu.

(d) Fafanua umuhimu wa maelezo ya jukwaa yaliyoandikwa kwa herufi za mlazo (italiki). (Alama 2) Maelezo ya jukwaa (italiki) yana umuhimu wa:

i. **Kuonyesha matendo/vitendo** vya wahusika (mfano: *Akitabasamu*, *Akiinua kichwa na kutabasamu*).
ii. **Kueleza hisia** za wahusika (mfano: *Akijibu kwa furaha*, *Akifurahi*, *Akitabasamu akitazama njia alikoenda ali*, *Akijivunia*).

iii. **Kutueleza mandhari** au mpangilio wa jukwaa (mfano: *Ndani ya duka dogo la kijijini*, *Mlango wa duka unafunguliwa tena*).

(e) Masuala gani mawili ya kijamii yaliyoshughulikiwa katika dondoo hili? (Alama 3.5)

i. **Umuhimu wa Elimu**: Wote Bibi Mwanza na Mama Sara wanaona umuhimu wa elimu ("Hiyo ndiyo kazi, mwanangu. Bidii katika masomo," na "Elimu ndiyo kila kitu siku hizi.").
ii. **Heshima kwa Wazee**: Ali anatumia salamu za heshima "Shikamoo bibi" kwa bibi yake.
iii. **Uhusiano Mwema Kijamii/Ujirani Mwema**: Bibi Mwanza na Mama Sara wanazungumza kwa upole na kusaidiana kibiashara ("Nimekuja kuchukua mafuta ya taa").

(f) Nini tumaini la Bibi Mwanza? (Alama 1)

Tumaini la Bibi Mwanza ni kwamba **Ali atajitahidi shuleni na kufanikiwa** ("Tumaini langu yeye.").

ZOEZI V: USHAIRI (Alama 5)

5. Soma shairi lifuatalo kisha ujibu maswali

(a) Eleza ujumbe mkuu wa shairi hili. (Alama 2)

Ujumbe mkuu wa shairi hili ni **kusifu umuhimu na faida za shule katika kujenga maisha na kuleta furaha kwa wanafunzi**. Linasisitiza jukumu la shule, waalimu, na masomo katika kuandaa maisha bora ya baadaye.

(b) Taja vitu viwili ambavyo mshairi anavipenda kuhusu shule yake. (Alama 1)

i. Waalimu wema
ii. Uwanja mpana
iii. Madarasa
iv. Kupata marafiki wengi

(c) Nini hutokea maishani kwa mujibu wa ubeti wa kwanza? (Alama 1)

Kwa mujibu wa ubeti wa kwanza, **maisha huche (kuwa na furaha/mafanikio) kwa kujifunza na kuifurahia shule**.

(d) Bainisha mbinu moja ya lugha katika shairi hili. (Alama 1)

i. **Mishororo**: Shairi lina mishororo minne kila ubeti.
ii. **Vina**: Kuna utaratibu wa vina vya kati na vya mwisho (k.m., -ia, -ia, -za, -ia katika ubeti wa kwanza).
iii. **Lugha rahisi/Nafsinia**: Shairi limetumia lugha rahisi na ya moja kwa moja.
iv. **Sitiari**: "Elimu kilele" (Elimu ni urefu au mafanikio makubwa).

HUU NDIO UKURASA WA MWISHO ULIOPIGWA CHAPA